

HOOFDLIJNEN RUIMTELIJK–ECONOMISCH PROGRAMMA (REP) U10

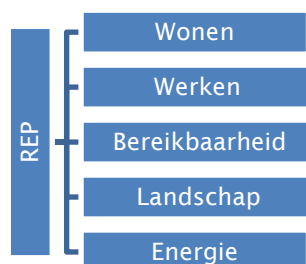
14 december 2018

Wat is REP?

Door de huidige forse groei van wonen en werken in de regio Utrecht en nieuwe thematische ruimtevrAGEN als energie en klimaat staan overheden voor keuzes op terreinen als bereikbaarheid, groen, landschap en recreatie. Ruimte is schaars en dat vergt scherpe keuzes om de balans te behouden tussen groei en leefbaarheid. In de Ruimtelijk Economische Koers (REK) van de U10 zijn daarvoor de belangrijke lijnen uitgezet: de regio kiest ervoor de groei van de bevolking en de economie op een duurzame wijze te faciliteren en zich door te ontwikkelen en te positioneren als de regio van gezond stedelijk leven. De REK beschrijft daarvoor de volgende principes:

- Utrecht is in 2040 de internationaal erkende regio voor life sciences, gezondheid en duurzaamheid.
- Gemeenten in de regio zijn economisch complementair.
- We kiezen voor een ongedeelde regio met voldoende woningen voor alle doelgroepen.
- We groeien, met voorrang, op binnenstedelijke locaties. Dat leidt tot kwaliteit en interactie.
- We geven voorrang aan duurzame mobiliteit.
- Groen, landschap en cultuurhistorie leveren een onmisbare bijdrage aan de stedelijke regio.

Het REP is het vervolg daarop en geeft richting aan de uitvoering. Het REP is het integrerende kader dat – op basis van afwegingen tussen beleidsterreinen – focus aanbrengt in de regionale opgaven (keuzes maken).

Resultaten REP

1. Een integraal ruimtelijk economisch perspectief voor de Metropoolregio Utrecht (MRU). Onderdeel in de aanpak daarbij is het bepalen van de bestuurlijke stip op de horizon.
2. (Deel)programma's voor de uitvoering/realisatie van de opgaven waarbij als eerste stap de no regrets worden uitgewerkt inclusief afspraken over randvoorwaarden voor ontwikkeling.
3. Afspraken over de samenwerking bij de uitvoering van de programma's (uitvoeringskracht).

Ad 1: De REP wordt getrapd aangepakt. Er wordt een integraal ruimtelijk economisch perspectief voor de Metropoolregio Utrecht (MRU) opgesteld, in afstemming met andere lopende trajecten als MIRT onderzoek MRU (MOU) (Zie schematische weergave in bijlage). De regio zal *op korte termijn* een kaartbeeld opstellen: een bestuurlijk stip op de horizon. Doel is om in beeld te brengen over welke ontwikkelingen een grote mate van overeenstemming is en over welke ontwikkelingen nog belangrijke keuzes zullen plaatsvinden.

Redenen hiervoor zijn:

- Bestuurlijk perspectief: de behoefte om lokale en bovenregionale uitwerkingen in een regionaal perspectief te plaatsen en vanuit daar de samenwerking en uitvoering op te pakken;
- Tempo: medio 2019 moet helder zijn welke onderdelen van het ruimtelijk economisch perspectief richtinggevend zijn voor keuzen t.a.v. mobiliteitsmaatregelen tot 2030 (U Ned);
- Lobby: om de lobby naar het Rijk te voeren is een gedeelde stip op de horizon nodig.

Op basis van de REK, de stip op de horizon en de vier bouwstenen U10 (zie bijlage) maken we een aantal verstedelijkingmodellen met draagvlak van regiogemeenten. Deze brengen mogelijkheden voor wonen, werken en bereikbaarheid in samenhang in beeld. En houden rekening met thema's als landschap en energie, bijvoorbeeld door te kijken naar de relatie met warmtebronnen e.d. Ook maken we een afwegingskader waarin deze thema's terug komen. Er wordt ingezet op ontwikkeling, met voorrang, op binnenstedelijke locaties en nabij OV knooppunten. En is het nodig om op korte termijn bouwstenen aan te scherpen, zoals de kwalitatieve kant van de woningbehoefte en ruimtevraag en locaties voor energieopwekking. Hoe concreter de bouwsteen, hoe meer richting deze geeft bij te maken keuzes in deze fase.

De modellen van de REP worden samengesteld met de meer extreme modellen uit het MOU en beoordeeld en doorgerekend. Na deze oefeningen kunnen we de contouren van de ruimtelijk economisch perspectief opstellen.

Ad 2: Vanwege de urgentie wordt parallel gestart met het uitwerken van de programmering. Dit betreft o.a. in beeld brengen welke ontwikkelingen waar landen en wat nodig is voor realisatie. Lokaal wat kan, regionaal wat moet. Gemeenten zijn bijvoorbeeld aan zet om harde woningbouwplannen te realiseren. De regio kan helpen door met het Rijk afspraken maken over versnelling van de woningbouwproductie tot 2025. Daarnaast wordt concreet wat no regrets zijn (realistische plannen die niet strijdig zijn met de regionale opgave lange termijn) en wat de randvoorwaarden zijn (woningbouw mits afspraken over energie, bereikbaarheid e.d.). Dit past bij de afspraak tussen rijk en regio om in najaar 2019 afspraken te maken over mobiliteitsmaatregelen tot 2030 die passen bij de verstedelijkingsrichting. Voor de lange termijn worden regionaal keuzes en afspraken gemaakt over globaal programma en fasering van deelgebieden, zoals de A12 zone en knooppunten (zie bijlage samenhang met andere trajecten). De uitvoering kan gebiedsgericht worden opgepakt

Ad 3. Het gaat dus ook om het uitwerken van de uitvoeringskracht (governance, organisatie, capaciteit en middelen), gekoppeld aan programmalijnen onder punt 2. Om de regionale groeiopgave goed te accommoderen zal niet iedere gemeente hetzelfde hoeven en kunnen doen. Partijen die een bijdrage leveren aan de opgaven, werken mee aan de uitvoering en investeren daarin aan de voorkant. Om een scherper beeld te krijgen welke gemeente waarvoor aan de lat wil staan, worden in het voorjaar bestuurlijke gesprekken georganiseerd (windrichtingen);

Wat is ervoor nodig om dit te realiseren?

Governance

De opgavetafel REP neemt de vier rapporten in ontvangst als bouwstenen In de uitwerking van de REP komt de opgavetafel met voorstellen voor integrale ontwikkelingsrichting(en). Dit wordt via de bestuurstafels aan de colleges en raden aangeboden inclusief procesvoorstellen over besluitvorming en termijnen. Het trekkersoverleg wordt benut voor een goede afstemming tussen de opgavetafel REP en de andere opgavetafels en bestuurstafels U10.

De afstemming met andere regionale trajecten zoals POVI, U Ned en TBOV vindt plaats in het regionale afstemmingsoverleg (zie bijlage).

Capaciteit en middelen

Om de REP op te starten en uit te voeren is er behoefte om de inhoudelijke deskundigheid en de regiekracht op regionaal niveau te versterken. De noodzaak om tot een integraal ruimtelijke beeld te komen dat vanuit de U10 als inzet naar andere overheden en partners kan worden ingezet vraagt daarom:

- begeleiding op bestuurlijke besluitvorming en –afspraken en publieke private samenwerking;
- hoogwaardige deskundigheid t.b.v. het ruimtelijk ontwerpen en programmeren.

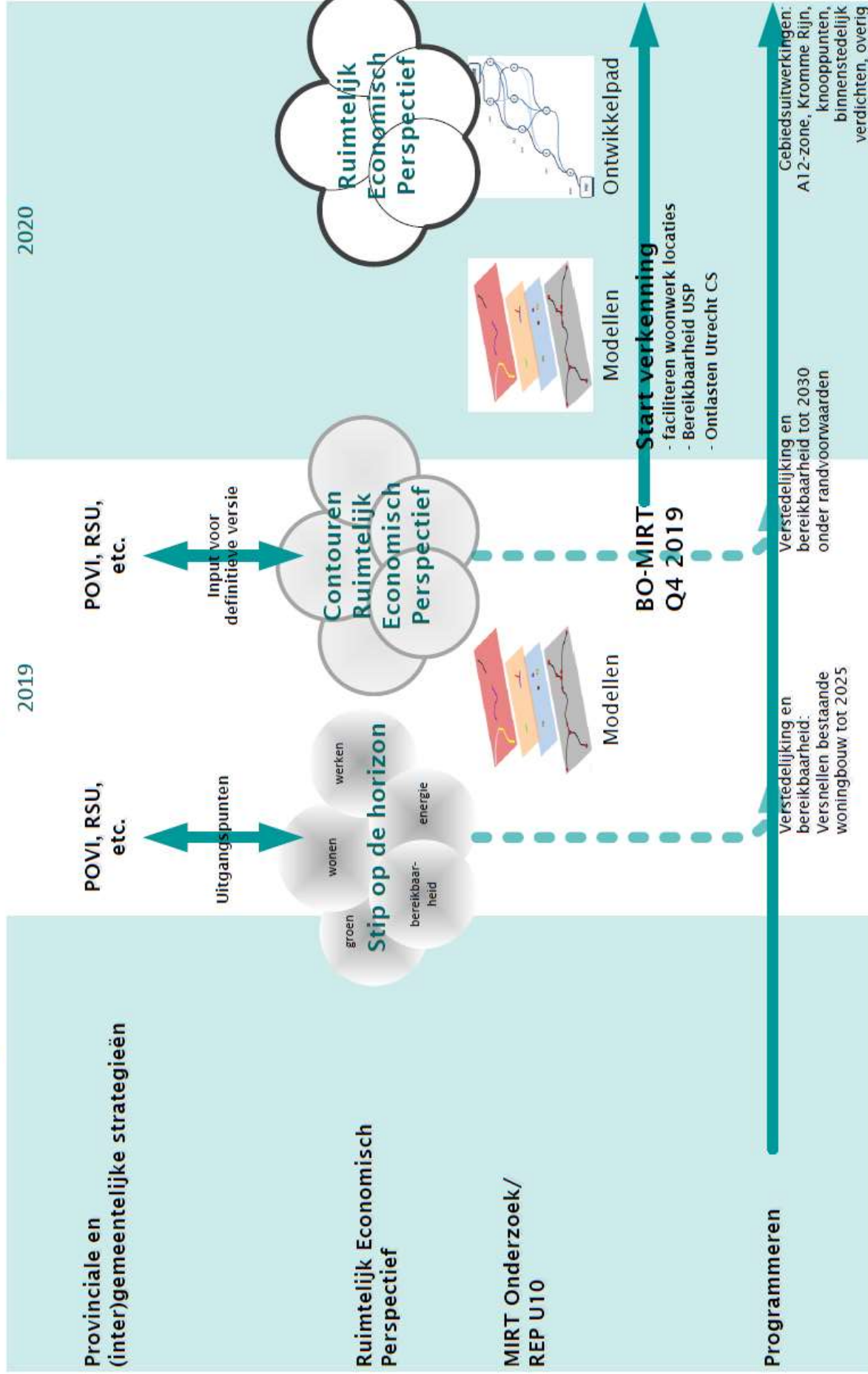
Inmiddels hebben een aantal gemeenten en de provincie aangegeven in principe positief te staan tegen een vooralsnog incidentele financiële bijdrage aan de bedoelde versterking op regionaal niveau. Voor deze eerste fase (aanloophase) is hiervoor een bedrag van 200.000 benodigd. De benodigde middelen/budgetten voor de volgende fase van REP zal rond de zomer duidelijk zijn. Als dan zal voor die fase en 2020 een vervolgaanvraag komen.

Vanwege de urgentie om snel de "benodigde handen aan het bed" te hebben zal aan één van de deelnemende gemeenten worden gevraagd om de voorfinanciering hiervan ter hand te nemen zodat we nog deze maand de werving van de benodigde kennis en kunde binnen en buiten de gemeenten kunnen starten. Aan de deelnemende gemeenten van de REP zal het budget voor de aanloophase (2 ton) op basis van een incidentele inwonerbijdrage in rekening worden gebracht.

Proces

De in deze notitie beschreven hoofdlijn wordt verder uitgewerkt in een plan van aanpak, dat in januari 2019 in eerste lezing aan colleges wordt besproken, waarna het op de bestuurstafels van februari kan worden vrijgegeven voor vaststelling in colleges.

Naar een Ruimtelijk Economisch Perspectief voor de regio Utrecht

Bijlage:

Samenhang met andere trajecten

De belangrijkste trajecten waarmee REP verbonden is zijn:

(Inter)gemeentelijke ontwikkelingsvisies en Gebiedsuitwerkingen

Er zijn diverse visies en strategieën (in de maak) die gebruikt worden als bouwsteen voor de REP. Onder andere de A12 zone, Ruimtelijke Koers Houten, Kromme Rijn, RSU. De REP maakt keuzen over ontwikkeling en fasering, vanuit een integraal regionaal perspectief. De resultaten van het regionaal ruimtelijk perspectief zijn basis voor gemeentelijke visies.

U Ned

Rijk en regio (provincie, gemeente Utrecht en U10) werken samen in het MIRT programma U Ned. Hierin worden de opgaven wonen, werken en bereikbaarheid in de regio in samenhang gezien. U Ned onderzoekt mobiliteitsmaatregelen voor de korte (2025) en middellange (2030) termijn, gericht op het oplossen van autonome bereikbaarheidsknelpunten (bijvoorbeeld rond Utrecht CS en USP) én het bereikbaar maken van geplande en nieuwe verstedelijkingslocaties. In 2019 worden pakketten mobiliteitsmaatregelen samengesteld. In het MIRT Onderzoek worden lange termijn (2040) scenario's voor verstedelijking en mobiliteit onderzocht. Daarbij wordt o.a. nagegaan wat de effectiviteit en haalbaarheid van mobiliteitsmaatregelen is. De scherpe keuzes voor de ontwikkelingsrichting en maatregelen worden in samenhang (REP en U Ned) gemaakt. Om deze reden is nauwe afstemming van belang.

Provinciale Omgevingsvisie (POVI)

De POVI is de integrale visie voor de ontwikkeling van de hele fysieke leefomgeving in de provincie op de lange termijn. De provincie is belangrijke partner bij U Ned en de REP. De (adaptieve) POVI wordt gebiedsgericht. In het eind 2018 vastgestelde Koersdocument is aangegeven voor welke thema's de provincie gebiedsgerichte keuzes wil maken. Daarvoor wordt in de periode tot juni 2019 gewerkt aan integrale gebiedsuitwerkingen voor een aantal deelgebieden in de provincie. Hierbij wordt op basis van de opgaven, kansen en knelpunten o.a. verkend waar wat kan landen en waar de synergie is. De REP is input voor de POVI en andersom: POVI (Koersdocument) is input voor de REP. Om deze reden is afstemming van belang.

Toekomstbeeld OV

Het Toekomstbeeld OV is vanuit mobiliteit opgestart, maar afspraak aan de bestuurstafel op 21 november jl. is dat de overheden vanuit REP mee gaan denken het regionale voorkeursperspectief dat in het vroege voorjaar gereed moet zijn voor doorrekening en integratie met landelijke perspectieven Toekomstbeeld OV. Zo kunnen de ruimtelijke keuzes uit REP en de mogelijkheden voor een systemsprong mobiliteit beter in samenhang worden bekeken.

Bijlage:

Bouwstenen REP

Als vervolg op de REK is in het afgelopen jaar een aantal onderzoeken verricht die inzicht geven in de huidige situatie en de dynamiek in de Utrechtse regio. Onder meer:

- Knooppunten van provincie uitgelicht: NL CS (in opdracht van U10 en de provincie door Vereniging Deltametropool; juni 2018),
- Locatieonderzoek woningbouw U16 (in opdracht van U10 en de provincie door bureau Site Urban Development; november 2018)
- Economisch Beeld U10 (als verdieping op het Economisch Beeld PU+; door Rienstra beleidsonderzoek en beleidsadvies; medio 2018).
- Regionale Energiestrategie (is nog in concept en wordt naar verwachting in medio 2019 afgerond)